

■ Ο Άσπασμός της Αγάπης

**«Αγαπήσωμεν ἀλλήλους,
ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν»***

Συγκλονιστικὴ Ἀποκάλυψις

Ἀηλαδή, ἄς ἀγαπήσουμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, γιὰ νὰ ὁμολογήσουμε μὲ ὁμόνοια. Ἡ ἴδια προτροπὴ τοῦ Λειτουργοῦ, στὸν ἀρχαιότερο τύπο τῆς Θείας Λειτουργίας, ἀκούγεται μὲ τὰ λόγια: «Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ». **Δ**ηλαδή, φιληθῆτε μεταξύ σας μὲ ἅγιο φίλημα.

Μὲ παραστατικὸ τρόπο οἱ Ἱερεῖς ἀσπαζόμενοι μεταξύ τους λέγουν ὁ ἓνας στὸν ἄλλον: «**Ὁ** Χριστὸς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν». **Κ**αὶ ὁ ἄλλος ἀπαντᾷ: «**Κ**αὶ ἔστι καὶ ἔστα».

Στὴν ἀρχαία ἐποχὴ, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ἔδιναν φίλημα ἀγάπης μεταξύ τους καὶ οἱ πιστοί, χωριστὰ οἱ ἄνδρες καὶ χωριστὰ οἱ γυναῖκες. **Ὁ** ἀσπασμὸς αὐτός, ἄγνός, ἅγιος καὶ καθαρός, ἦταν μία ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης, πὺν ὑπῆρχε στὶς καρδιές τῶν πρωτοχριστιανῶν. **Ἦ**ταν ἀσπασμὸς εὐλογημένος, οὐράνιος καὶ ἀγγελικός, εἰδικώτερα στὰ χρόνια τῶν Μαρτύρων καὶ μάλιστα στὰ στάδια μὲ τὰ θηρία, στὶς φυλακές καὶ στὶς Κατακόμβες.

Ὁταν ὁμως ἡ ἀγάπη τῶν Χριστιανῶν ἄρχισε νὰ ἐλαττώνεται καὶ νὰ ψυχραίνεται, τότε καὶ ἡ ἱερὴ συνήθεια τοῦ ἀσπασμοῦ ἄρχισε σιγὰ σιγὰ νὰ χάνεται καὶ περιορίσθηκε μόνο στοὺς Κληρικούς, μέσα στὸ Ἱερὸ Βῆμα.

Κατὰ τὴν διάρκειά τοῦ ἀσπασμοῦ τῶν συλλειτουργῶν Ἱερέων ψάλλεται τὸ «Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα,

Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον». **Κατόπιν**, πρέπει νὰ τηρῆται ἄκρα σιγή, μέχρι πού νὰ τελειώσῃ καὶ ὁ τελευταῖος τῶν συλλειτουργούντων Ἱερέων ἀσπασμὸς (ὅπως γινόταν κατὰ τὴν ἀρχαία τάξι).

Ἡ γῆ αὐτὴ τὴν στιγμή, μέσα ἀπὸ τὴ Θεία Λατρεία καὶ τὸν ἀσπασμὸ τῆς ἀγάπης, ἐνώνεται μὲ τὸν Οὐρανό. **Οἱ** Ἄγγελοι καὶ οἱ Ἀρχάγγελοι συναλλάσσονται καὶ συνευφραίνονται μετὰ τῶν πιστῶν ἐκκλησιαζομένων Χριστιανῶν καὶ τῶν Λειτουργῶν Ἱερέων. **Ἡ** Ἐκκλησία, ἡ Στρατευομένη μαζί μὲ τὴν Θριαμβεύουσα, καθίσταται ἡ Μία Ποίμνη μὲ τὸν Ἐναν Ποιμένα, τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό!

Δυστυχῶς, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου καὶ περισσότερο στὶς ἡμέρες μας, παρατηρεῖται μία χαλάρωσις πολὺ-πολὺ θλιβερῆ. **Ὁ** ἀσπασμὸς αὐτὸς τῆς ἀγάπης μετὰ τῶν Λειτουργῶν Ἱερέων κατήντησε δυστυχῶς ἕνας ξηρὸς τύπος, μιὰ ἀπλὴ λειτουργικὴ προτροπή.

Εἶναι πολὺ λυπηρὸ, ὅτι καὶ μέσα στὴν Ἐκκλησία δὲν ξεχνοῦμε τίς διαφορὲς μας. **Δ**ὲν ἀνοίγουμε τὴν καρδιά μας στὸν ξένο, στὸν μακρινό, στὸν ἄγνωστο καί, πολὺ περισσότερο, δὲν βάζουμε μέσα στὴν καρδιά μας αὐτὸν πού μᾶς ἔβλαψε, πού μᾶς ἀδίκησε καὶ πού μᾶς μισεῖ, πού μπορεῖ νὰ εἶναι συνεχτικῶς ἐκκλησιαζόμενος μὲ μᾶς, πιθανὸν δὲ καὶ συλλειτουργός.

* * *

Κάποτε, μιὰ ψυχὴ, προσευχομένη μὲ τὸ κομποσχοινάκι τῆς στὴν Θεία Λειτουργία –τὸ κομποσχοινάκι ἦταν μικρὸ, σὰν δακτυλίδι, καὶ δὲν ἐφαίνετο ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐκκλησιαζομένους– ἔνωσε σὲ μιὰ στιγμή, ὅτι παρευρίσκετο ταυτόχρονα σὲ ἕνα οὐράνιο καὶ ἕνα ἐπίγειο Ναό. **Κι** ὅμως ἄκουγε καὶ ἔβλεπε τὰ τελούμενα.

Σὲ λίγο ἀκούει τὸν Ἱερέα νὰ ἐκφωνῇ «ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους» καὶ μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τῆς εἶδε Ἀγγέλους καὶ Ἀρχαγγέλους ὀλόλαμπρους καὶ φωτεινοὺς νὰ ἀλληλο-ασπάζονται νοερὰ καὶ συγχρόνως νὰ τοὺς μιμῆται πλῆθος ἀπὸ λευκοφορεμένους Ἱερεῖς ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος, ἐνῶ ὁ Λειτουργὸς Ἱερεὺς ἦταν ἕνας καὶ μόνος.

Καθὼς προχωροῦσε μὲ τάξι ἡ Θεία Λειτουργία, μὲ δέος καὶ ἄπειρη γλυκύτητα, εἶδε πάνω στὴν Ἁγία Τράπεζα, ἀντὶ τῶν ἁγιασθέντων Τιμίων Δώρων, μιὰ μεγάλη Καρδιά, πού

τὴν τρουποῦσε μιὰ τεράστια λόγχη... κι ἐκεῖνη ἄρχισε νὰ βγάζη Αἷμα! **Αἷμα** πολὺ! **Ἄλικο** [κατακόκκινο, πορφυρὸ] καὶ **Πανάγιο!**... **Καὶ** μὲ ἕναν ὅλως θαυμαστὸ τρόπο ἦρθε ἐκεῖνο τὸ Αἷμα καὶ τὴν ἔθρεψε!! **Τὸ** ἴδιο συνέβη ὅμως καὶ σὲ ἄλλες ἔτοιμες ψυχὲς μέσα στὸν Ναό. **Τὸ** πανακήρατο αὐτὸ Αἷμα ἀπλώθηκε σ' ὅλα τὰ μέλη τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, στὴν καρδιά, στὸ νοῦ, στὶς αἰσθήσεις, σωματικὲς καὶ πνευματικὲς. **Ὀ**λόκληρη διαποτίστηκε ἀπ' Αὐτό. **Τὸ** πῶς, δὲν τὸ γνωρίζω!!! **Ἡ** καρδιά θερμάνθηκε καὶ πυρπολήθηκε ἀπὸ θεῖο ἔρωτα. **Ὀ**νοῦς γεμάτος φῶς, οἱ λογισμοὶ ἐν στάσει καὶ ὀλόλαμπροι, οἱ αἰσθήσεις ἐν ἀγαλλιάσει, τὰ δὲ σωματικὰ μέλη σὲ ὠλοκληρωμένη πνευματικὴ εὐφροσύνη. **Π**αντοῦ βασίλευε εἰρήνη, καὶ μέσα της καὶ πάνω της καὶ γύρω της.

Καὶ νά, πού σὲ λίγο ὁ Λειτουργὸς Ἰερεὺς τὴν ἐκάλεσε κι αὐτὴν καὶ τοὺς ἄλλους, νὰ κοινωνήσουν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων:

- «**Μ**ετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε»!

Καὶ τὸ Πανάγιο Αἷμα τοῦ ἁγίου Ποτηρίου ἐνώθηκε μ' Αὐτὸ πού πρὶν –ἀπὸ πόση ὥρα δὲν ἐγνώριζε– ἔλαβε πνευματικά... καὶ ἔγινε ἕνα καὶ τὸ αὐτό... **Ἡ** μήπως ἦταν τὸ ἴδιο;... **Π**οιὸς ξέρει!

Ἡ θεία εὐφροσύνη, ὡς αἴσθησις ψυχῆς καὶ σώματος, συνεχίσθηκε γιὰ πολλὰς ἡμέρες. **Δ**άκρυα, δάκρυα πολλά...

Ὡ, Θεέ μου... **Δ**όξα στὸ Ὄνομά Σου!...

(*) Πρωτοπρεσβυτέρου Στεφάνου Κ. Αναγνωστοπούλου, Ἐρμηνεῖα στὴν Θεία Λειτουργία μέσα ἀπὸ πραγματικὰ γεγονότα καὶ ἐμπειρίες Ἁγίων, Ἰερέων, Μοναχῶν καὶ Πιστῶν – Ἐμπειρίες κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία, σελ. 299-301, Πειραιᾶς 2003. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.